

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Obrtništvo in Narodna banka.

Z 80 milijoni dinarjev posojil je pri-
skočila tekom 5 let Narodna banka slo-
venskemu obrtništvu na pomoč. Tako bi
človek rad bral in smatral, da se je spo-
taknil ob številko, kakor jo poročajo ča-
sopisi, tiskarski skrat. Žalibože, ni se
spotaknil, kajti teh kreditov je bilo za-
res le 800.000 Din, že z ozirom na veli-
kodušnost obljubljenih 200.000 Din.

Velikanska vsota, s katero Narodna
banka lahko paradi v zgodovini naše-
ga obrtništva! Saj pomeni teh 800.000
dinarjev kupno moč 45.000 predvojnih
kron, namenjenih za obratovalno in pro-
dukcijsko delo 24.000 samostojnih slo-
venskih obrtnikov, torej povprečno 37
vinarjev na enega obrtnika za pet let
ali 7 vinarjev na obrtnika v letu. Še
imenitnejša je maksimalna višina, kre-
dita, ki ga sme biti posamezni naš obrt-
nik od strani Nar. banke deležen; ta
znaša namreč celih 5000 Din, kar re-
prezentira kupno moč 250 predvojnih
kron, torej vsotico, radi katere obrtniku
ni bilo treba letati ne k zadrugi posojil-
nici, še manje h banki, najmanj pa h
državni novčanični banki, temveč je za
tak kredit zadostovala beseda bližnjega
sosedu, medtem ko se mora danes zga-
niti ves aparat prošnje, intervencij, mo-
ledovanja, sitnosti in čakanja za tako ma-
lenkostno milost.

Ali se pri Narodni banki zares kdo
ponaša s tako grandiozno naivnostjo, da
domneva z 230 zlatimi dinarji založiti
obrti produkciji kredit ali pospešiti
s to lapalijo konkurenčno zmožnost in
omogočiti razširitev obrata? Radi bi vi-
deli obrtnika, ki si upa na takem ošta-
riškem znesku fundirati še tako skromno
nadejo v bodočnost, in ki ne smatra te
vsotice kot beraški krajaar, vržen Slove-
niji v obraz kot aдекватno nadomestilo
za mnoge milijone 20% odtegljajev, ki
leže nepovratno v kletih iste Narodne
banke, za grozni draginjski davek, ki
ga je delala Narodna banka s svojo in-
flacijo in jo še dela, za nerodno razsipa-
vanje deviz in zlata, ko je natezovala
ubogi dinarček na natezalnici tečajnih
kurv, le nekaternikom v prid, obrtniku
pa skoraj nikoli ne v korist.

Ne glede na to, da so naše banke že
leta imobilizirane v industriji in vele-
trgovini, finančni kapital za obrtnika
celotno vzelo sploh ne pride v poštev,
zadrugi denarni zavodi pa ne morejo
prilagoditi svojega poslovanja investicij-
nemu in obratnemu pospeševanju obrti;
rezultat je torej ta, da je naše obrtni-
štvo v lastni državi in v času, ko je mno-
go pogojev za okrepitev, navezano samo
na sebe bolj nego kdaj prej, da je v oči-
gled velikanske obljube nadaljnjih 200
tisoč dinarjev kreditov (= 9000 zlatih
kron kupne moči) obsojeno životarihi
nadalje v malenkostnih malih razmerah
in, ker se ne obeta izdatna pomoč, mir-
no gledati, kako propadajo že itak dav-
no zastareli, za naše dobe primitivni
stroji in orodje, kako pada rentabilnost
obrtiškega podvzivanja, kako se zmanj-
šuje naraščaj kvalitativno in številčno in
kako koncem koncev zaradi teh okolno-
sti pred količinsko kakor kakovostno
slabšim produktom beži konzument in
se boji domačega pridelka, ko za isti
znesek pri inozemski konkurenci kupi
večjo količino lepšega blaga zaželjene
vrste. Le pojte v Šiško, v Udmat, po sre-
di Ljubljane; kje je toliko in toliko sto
obrtnikov, ki so pred leti imeli dela
od zore do pozne noči, in kje so tisti va-
jenci, ki jih je tako mrgolelo v vsakem
tudi manjšem obrtu? Mnogo jih prisilno
počiva, drugi žive od nabavne glavnice,

Dr. Ninčič v Rimu.

ZELO ZELO PRIJAZNI SO V RIMU...

Rim, 26. febr. Ko se je dr. Ninčič pri-
peljal na rimsko postajo, mu je sporočil
šef kabineta italijanskega zunanjega mi-
nistristva, da ga ministriški predsednik
Mussolini pričakuje v palači Chigi. —
Tako po Ninčičevem prihodu v Rim je
Agenzia Stefani objavila komunikacije,
v katerem pravi, da so dr. Ninčiča sprejeli
na kolodvoru z vsemi častmi in da bo za
svojega bivanja v Rimu gost italijanske
vlade. — Dopoldne je šef ceremoniel v
ministristvu zunanjih zadev prišel v
Grandhotel, kjer se je dr. Ninčič nastanil,
in je našega zunanjega ministra pospre-
mil k Mussoliniju. Ninčič in Musso-
lini sta se dalje časa razgovarjala. Popol-
dne sta se Mussolini in Ninčič zopet se-
stala. O vsebini in uspehu razgovora ni
bil izdan noben službeni komunikacije.

Rim, 26. febr. Po sestanku dr. Ninčiča
z Mussolinijem je Agenzia Stefani iz-
dala komunikacije, v katerem pravi, da so
se na tem sestanku razpravljala nekatera
vprašanja mednarodne politike. Komunika-
cije povdarja, da je poset dr. Ninčiča
v Rimu v nekaterih evropskih centralah
deloval kakor strela iz jasnega in da se

s tem posetom spravljajo v zvezo neki
fantastični načrti. Naglasiti je zato treba,
da Ninčičev poset v Rimu ni nenaden,
temveč je bil že davno pripravljen. Dr.
Ninčič bi bil imel že pred nekaj dnevi
priti v Milan, kjer se je mudil Mussolini.
Sestanek med obema državnikoma je
politično važen zato, ker obstoji med Ita-
lijo in Jugoslavijo pogodba o vzajemnem
sodelovanju.

V čast dr. Ninčiču je bilo prirejeno sve-
čano kosilo. Dr. Ninčič ostane v Rimu do
sobotne ali najdalje do nedelje, potem pa
odpotojuje v Pariz, da se tam sestane z
Briandom.

DR. NINČIČ V AVDIENCI IT. KRALJA.

Rim, 26. febr. Kralj Viktor Emanuel
je sinoči sprejel v posebni avdienci naše-
ga zunanjega ministra dr. Ninčiča. Raz-
govor med kraljem in našim ministrom
je trajal dalje časa in je bil zelo prisr-
čen. — Po avdienci je dr. Ninčiča pose-
til tajnik italijanskega zunanjega ministri-
stva Contarini. Tudi ta sestanek je bil
precej dolg.

Danes važna seja radikalnega kluba.

UDELEŽITA SE JO TUDI PAŠIČ IN ACA STANOJEVIČ. — AKCIJA NASTA-
SA PETROVIČA RASTE. — NESOGLASJA V STRANKI OSTALA.

Beograd, 26. febr. Danes popoldne ob
4. bo seja radikalnega poslanskega kluba.
Ta seja se v političnih krogih pričakuje
z velikim interesom, in to tem bolj,
ker se je bo udeležil sam Pašić in pa
Aca Stanojevič. Na seji se bo razpravljalo
o prav važnih vprašanjih. Govorilo se bo
o velikem radikalnem zborovanju, ki se
bo vršila v Sarajevu. Teo zborovanja
naj bi se udeležili razen Pašića tudi
Marko Trifković, Marko Gjuričić in sko-
ro vsi bosanski radikalni poslanci.

Na tej seji se bo načelo tudi vprašanje
sporov med poedinimi člani kluba. Ljuba
Jovanović je pripravil nekaj vprašanj na
ministrskega predsednika Pašića o delu
sedanje vlade. Akcija Nastasa Petroviča
postaja čim dalje živahnejša in to dela

radikalnem mnogo skrbi. — Okoli Nastasa
Petroviča so se začeli zbirati nekateri ra-
dikalni poslanci, ki se z njim dnevno se-
stajajo in konferirajo. Razen tega ima Na-
stas Petrovič dobre zveze tudi z opozici-
jo, zlasti z demokrati in džemijetom. Nje-
govi prijatelji upajo pri tem na pozitiven
uspeh.

Akcija Ace Stanojeviča, da pomiri obe
skupini radikalov, je ostala brezuspešna.
Zanimivo je, da zadnje številke »Radi-
kalc« napadajo razen ministra financ dr.
Stojadinovića in predsednika vlade Pa-
šića še tudi ministra notranjih del Božo
Maksimovića. Istotako napada Nastas
Petrovič tudi Svetozarja Pribičevića, o
katerem pravi, da je škodljivec za držav-
ne interese.

je za prošnje in pritožbe. Potem se je
razpravljalo o nujnem predlogu federal-
ista Vuletića za podporo od elementar-
nih neizgovorljivih poškodovanim državljanom.
Sklenilo se je, da se predloži ta predlog
ministru financ, da zavzame o njem svo-
je stališče.

PRED IZPREMEMBAMI V VLADI.

Beograd, 26. febr. Okolica g. Pašića
trdi, da se bodo v prav kratkem času
izvršile v vladi nekatere spremembe.
Razen Bože Maksimovića bi imela izpa-
sti iz vlade tudi Marko Gjuričić in Milan
Simonović. V radikalnih krogih medtem
že omenjajo imena novih ministrov. Ta-
ko pravijo, da bi imeli priti v vlado Lju-
ba Jovanović, Velja Popović, Oto Gavri-
lović, Ninko Perić, Leovac in dr. Pavle
Jovanović. Če pride do te spremembe, bo
na vsak način predlagal kandidate radi-
kalni klub, izbral pa jih bo Pašić.

KONFERENCA ZA OBNOVO DIREKT- NEGA PROMETA Z RUSIJO.

Warszawa, 26. febr. Tukaj se vrše
konferenco za vzpostavitev direktnega pro-
meta s Sovjetsko Rusijo. Sklenjeno je,
da prično posamezne države izdelovati
posebne tarife za promet s Sovjetsko Ru-
sijo. Tarife se bodo računale v dolarjih
in sicer po tečaju in v valuti dotične dr-
žave.

Seja skupščine.

PRORAČUN V NAČELU SPREJET.

Beograd, 26. febr. Popoldanska seja
narodne skupščine se je začela ob 5.

Prvi je govoril poslanec Pucelj, ki je
pobijal trditve opozicije, da bi bili radi-
čevci ob neugodnih pogojih sklenili spo-
razum in stopili v vlado. Za Puceljem so
govorili še samostojni demokrat Juraj
Demetrović, radikal Vasilij Trbić in dr-
žavni podtajnik in finančnem ministru
dr. Neudorfer. H koncu je povzel bese-
do Oto Gavrilović, ki je po vrsti pobijal
vse pripombe opozicije.

Ob pol 9. se je pričelo poimensko gla-
sovanje o proračunu v načelu. Glasovalo
je skupno 233 poslancev, od teh 162 za
in 71 proti. Ko je bil izid glasovanja ob-
javljen, je predsednik dr. Subotić zaklju-
čil sejo. Prihodnja seja je napovedana za
danes dopoldne ob 9. z dnevnim redom:
Podrobna razprava o proračunu.

BALUGDŽIĆ POSTANE MINISTER DVORA.

Beograd, 26. febr. Minister zunanjih
poslov dr. Ninčič ima nalogo, da na svo-
jem potovanju v Rim in Pariz poleg osta-
lega izvrši vse potrebne priprave za
službeni poset Nj. Vel. kralja v Parizu.
Ta poset bi naj bil v drugi polovici tega
leta. V zvezi s tem se bodo izvršile tudi
gotove diplomatske izpremembe. Tako
se ponovno govori, da pride Balugdžić
za ministra dvora in da odide sedanji
minister dvora Janković na svoje prejš-
nje mesto v Madrid.

PRIPRAVE ZA OBČINSKE VOLITVE V BOSNI KONČANE.

Beograd, 26. februarja. Minister no-
tranjih del je dokončal priprave za izvr-
šitev občinskih volitev v Bosni in Dalma-
ciji. Vse stranke se pripravljajo na agi-
tacijske volitve bodo najkasneje v juniju.

TOŽBA MAKSIMOVIĆA PROTI »JU- TARNJEMU LISTU« ODBITA.

Zagreb, 26. febr. Kraljevski sodni stol
v Zagrebu je zavrnil tožbo ministra no-
tranjih del Bože Maksimovića, ki jo je po
novem tiskovnem zakonu vložil proti od-
govornemu uredniku »Jutarnjega lista«,
ker je pisal o batinanju komunistov v
beograjski glavnici. Sodišče je razsodi-
lo, da ni nikakega kaznjivega dejanja,
ker se je takrat mnogo pisalo o areta-
ciji komunistov in so o tem pisali vsi li-
sti. Iz samega naslova se ne da sklepati
na to, da bi bil namen povzročiti kako
nevarnost.

VELJKOVIĆ IZSTOPI IZ DEMOKRAT- SKE STRANKE.

Beograd, 26. febr. Vesti o cepljenju v
demokratski stranki se danes potrjujejo.
Diference v stranki so postale že popol-
noma javne. To je dokazala tudi večeraj-
šnja seja narodne skupščine. Sodiijo, da je
sper med Marinkovićem in Veljkovićem
tako težak, da si je Voja Veljković one-
moččil obstanek v stranki.

BOSANSKI RADIKALI NEZADO- VOLNI.

Beograd, 26. febr. Radikalni poslanci
iz Bosne so imeli zadnje dni nekoliko
sestankov, na katerih so sklenili, da bo-
do o priliki pretresanja proračuna v po-
edinostih v vsakem ministristvu zahtevali
naknadne amandmane za Bosno. Ugoto-
vili so, da je Bosna tudi tokrat ostala za-
postavljena. V tej stvari je bil večeraj dr.
Srskić pri predsedniku vlade Pašiću in
mu je razložil celo ekonomsko situacijo
Bosne. Pašić je obljubil, da bo to upo-
števal.

Odločno protestiramo.

(Iz obrtniških krogov.)

Kakor ste že v vašem cenj. listu poročali, namerava kupiti ravnateljstvo pošt. čekovnega zavoda stanovanjsko hišo Jadranske banke na Miklošičevi cesti ter tam namestiti poštne čekovni zavod. Zatrjuje se, da je stvar že skoraj zaključena.

Proti tej nameri odločno protestiramo. In sicer že iz praktičnih razlogov. Absolutno ne gre, da se postavi urad, ki toliko posluje s strankami, kakor ravno čekovni zavod, na mestno periferijo. Za trgovca in obrtnika je čas zlato in zato ne more poslovni svet izgubljati časa, ker je čekovni zavod na periferiji mesta. Že ta argument je tako velik, da bi se moralo takoj ustaviti vsaka pogajanja za nakup stanovanjske hiše na Miklošičevi cesti.

Protestiramo pa tudi vsled tega, ker je čekovni zavod dolžan, da je obrtnikom v pomoč. Sklenjeno je bilo, da zgradi čekovni zavod na Aleksandrovi cesti svojo lastno stavbo, načrti so bili tudi že odobreni in mestna občina je prepustila prostor po nizki ceni, samo da omogoči novo stavbo. Ker je ravno ljubljanski čekovni zavod eden najbolj agilnih v državi, ker je njegov čist dobiček v prvi vrsti zasluga slovenskega poslovnega sveta, zato je samo naravno, da stori tudi čekovni zavod nekaj za slovensko obrt. Če bi se zidala v Ljubljani hiša čekovnega zavoda, bi dobili slovenski obrtniki delo in vsaj deloma bi bila omiljena beda

brezposelnosti. Z opustitvijo stavbe pa je vzet obrtnikom zaslužek in zato proti nameni vlade protestiramo.

Naravnost škandal pa je, če se hoče stanovanjsko hišo uporabiti za nameščenje urada. Ne zadosti, da je država okupirala že več stanovanjskih hiš, da je poštno ravnateljstvo v stanovanjski hiši, da je orožniška komanda v stanovanjski hiši, da so šole v stanovanjskih hišah, hoče vlada to svoje protisocialno postopanje še poostri. Če so dolžna privatna podjetja, da zidajo za svoje nameščenje stanovanjske hiše, potem je tem bolj dolžna država, da spravi svoje nameščenje pod steno. Škandal prve vrste pa je, da država ne samo ne zida stanovanjskih hiš, temveč celo iz že obstoječih stanovanjskih hiš meče ljudi na cesto, ker neče zgraditi za svoj urad hiše, pa čeprav je tu denar in so dani vsi predpogoji.

Če bi kljub vsem tem argumentom vendarle prišlo do nameravane kupitve, potem javnost v tem ne more videti drugega, ko dokaz, da je vladi interes beograjske banke bližji, ko pa interes ljubljanskega prebivalstva.

Protestiramo zato še enkrat proti nameravani kupitvi in pričakujemo od slovenskih poslancev brez razlike na njih strankarsko pripadnost, da bodo solidarno nastopili proti tej nesocialni nameri vlade.

Agrarizem in skupni gospodarski ter politični cilji slovanskih narodov.

II.

Stoletja dolgo sta si bila v nasprotju oba največja slovanska naroda: Poljaki in Rusi. Ali je bil vzrok nasprotja samo v narodnostni in cerkveni razliki, ali samo razni dinastični interesi? Ne moremo se sprizginiti s to hipotezo, ker je nasprotno znano, da sta si bila vselej, kadar so bili Rusi v nasprotju s Poljaki, dva različna svetovna nazora nasproti. Rus je bil pristaš samodržavne tradicije, ki je prišla iz Bizanca. Poljak pa je bil vzgojen v individualizmu, ki mu ga je dala zapadna kultura. Vsa struktura družbe je bila tako različna, da je ruski individuum popolnoma zginil pod pritiskom samodržavja, dočim se na Poljskem ni znal individuum podrediti velikemu interesu celote. Tako je zgodovina ne morebiti naroda ruskega in poljskega, temveč onega razreda, ki je pomenil vlado in moč. Dejstvo je, da je bila grozovita razlika med individualizmom in samodržavjem glavna ovira za zblizanje obeh narodov.

V zgodovini Slovanov je pomenilo napadno razmerje individualizma do kolektivizma neusahljivo krizo naroda in države. V tem pogledu je tudi danes ena največjih nalog, najti kompromis med individualizmom in kolektivizmom. Zato ne more biti liberalizem vodilna sila, ker je enostransko individualističen, ravno tako pa tudi ne socializem, ker je enostransko kolektivističen. Moramo gledati na to, kar se poraja iz naroda samega. Vsak narod si iz lastne tradicije, v skladu s svojim posebnim položajem ustvari to, kar mu treba.

Ni izključeno, da bi morebiti bil italijanski fašizem pravi izraz novo prerajene velike narodne sile, toda mi ga na noben način ne moremo sprejeti. Vsak narod ima svojo pojmovanje o pravici in ima svojo silo. V čem najdejo slovanski narodi to pravo in silo? Videti smo, da je v kritičnih trenutkih naših narodov bil poljedelec tisti, ki je našel pravo pot med ekstremi z desne in z leve. Če je bila na zapadu Evrope posledica državnih in moralnih kriz nagnjenje k diktaturi desnice, če traja v Rusiji še vedno diktatura leve, imamo mi slovanski narodi dovolj silne zemljedelce, dovolj močno agrarno demokracijo, da ne rabimo niti diktature leve in ne one desnice. Agrarna demokracija je trdna točka v srednji in jugovzhodni Evropi in tam, kjer se je agrarna demokracija zadržala, se ni treba narodom bati za svojo bodočnost. Agrarna demokracija je že zadostno dokazala, kako velik pomen ima za konsolidacijo držav. Na kritičnem pasu srednje in jugovzhodne Evrope pa ima pomen tudi za mednarodno politiko, ker je bila agrarna demokracija tista sila, ki je ustvarila pohod diktature leve proti zapadu Evrope.

To dejstvo, da imamo danes organizacijo slovanskih mladine, nam mora biti podnel k nadaljnjemu delu in k nadaljnji organizaciji. Da so slovanski narodi danes svobodni, s tem še ni končano naše delo. To ni konec, to je začetek našega dela. Nadaljevali bomo svoje organizacijsko delo s polno zavestjo, da na ta način največ storimo za konsolidacijo slovanstva.

Dostikrat se postavlja vprašanje, če se naša zunanja politika ravna po metodah blokov velesil, ali pa naj kot skupina vstopi v panevropeizem. Bilo bi v resnici najlepše, če bi si vse človeštvo padlo okoli vratu, toda nam ne preostane nič drugega, ko da gledamo na življenje, kakršno je.

Mednarodni red, kakor je bil ustvarjen, še ni premagal vseh težav, ker so tu še silni činitelji, ki ogražajo ta mednarodni red. Samoposebi razumljivo je, da nastanejo proti

napadnim blokom obrambni bloki. Potreba naših blokov preneha šele tedaj, ko prenehajo tudi bloki naših nasprotnikov. Nobenega dvoma ni, da med novimi državami ni niti ene, ki ne bi bila interesirana na tem, da se sejanji mednarodni red ohrani. Za nas mora biti samo posebi razumljivo, da tvorijo naše države, kakor češkoslovaška, Poljska, Rumunija in Jugoslavija en skupen blok. Ta blok tudi v resnici obstoja in ni treba, da se pričnemo šele dogovarjati, če ga naj ustanovimo. S tem svojim blokom pa se moramo potruditi, da bomo branitelji miru in sicer ne z rožljanjem s sabljo, temveč s silo svoje organizacije in solidarnosti. Prepričan sem, da samo z jamstvom spoštovanja mirovnih pogojev in miru dokazemo vidno organizacijsko silo slovanskih narodov.

Pri tem pa ne smemo pozabiti z ozirom na naše odnose z Nemčijo, da se ravno v Nemčiji računa s slabostjo poljskega in češkoslovaškega naroda in da delu nemške nacionalistične inteligence imponira samo sila. Že zaradi tega moramo imeti velik blok, ki bo jamstvo naše sigurnosti in našega skupnega dela. Nobenega dvoma pa ni, da more biti dejanski nosilec tega bloka, njegov temelj in podlaga v prvi vrsti agrarna demokracija.

Agrarna demokracija je sila, ki je dala trdno podlago za češkoslovensko zblizanje, agrarna demokracija je ustvarila sporazum med Srbi in Hrvati in agrarna demokracija je bila, ki je omogočila prvi korak k srbsko-bolgarskemu zblizanju.

V zadnjem času se govori o češkoslovaško-poljski uniji. Je to vprašanje, ki je odvisno od psiholoških okoliščin ter od državno političnih in gospodarskih interesov. Gospodarski problem carske češkoslovaško-poljske unije je, da bi mogla Poljska svoje kmetijske pridelke v znatni meri izvažati tudi v Nemčijo, da bi imel poljski kmet zajamčen odjem tudi v Nemčiji. Nadalje, da bi Rusija bila kupec za poljske in češkoslovaške industrijske izdelke. Predpogoj tega pa je popolna normalizacija razmer. Kakor hitro se posreči poljskemu kmetu, da more izvažati pridelke v Nemčijo, v tem hipu se avtomatično olajša položaj češkega kmeta. In če se posreči naši in poljski industriji, da prodré v Rusijo, potem je tu možnost, da konkretnije govorimo o uniji poljsko-češkoslovaški. Uresničenje češkoslovaško-poljske carske unije je torej mogoče šele po normalizaciji evropskih razmer.

Ko je izdal Karl Marx svoj pronunciamen to delavcem, je konkretiziral svoj poziv z besedami: Proletarci vseh dežel, združite se! Čeprav je bila v tem pozivu Marxa življenjska sila, se vseeno ni mogla uresničiti, ker ni izhajala iz žive sile naroda, temveč je narobe narodnost prezirala. Tudi socializem ne more biti brez narodnosti. Drugačen je socializem v Franciji, drugačen v Angliji, drugačen pri Nemcih in drugačen pri Slovanih.

Nasprotno pa se je agrarna demokracija porodila pri nas doma, v kmetiskem ljudstvu samem, ki je temeljna sestavina narodne psihologije, izražene v naših pesmih, v ljudski umetnosti in v narodnem modrovanju. In ravno v tem imamo to, česar Marx ni mogel dobiti, da imamo mi psihološke in narodne predpogoje za razširjenje naših velikih idealov. Zato ni to samo prazno geslo, temveč delovni program, če kličem: Seljaki novih držav srednje in jugovzhodne Evrope, združite se!

Slovanski kmet mora pri tem ujedinenju biti na prvem mestu!

Politične vesti.

— Načrt zakona o izenačenju davkov je predložen skupščini. S tem je z nekajmesečno zamudno vlada izpolnila svojo obljubo. Če je pa tudi z zakonskim načrtom zadovoljila davkoplačevalce iz prebaniških krajev, je drugo vprašanje. Zakaj novi načrt o izenačenju davkov ne prinaša nobenega znižanja davkov, temveč bo samo še dosedanje davke nekoliko povišal. Slovenija obdrži vse do-

sedanje davke, dobi pa zato še najemniški davke za kmetijske in delavske hiše. Treba takoj odkritosrčno povedati, da ni pričakovati preje zboljšanja v davčnem vprašanju, dokler ne zavladajo v vladi čisto novi duh. Ravno tako pa je jasno, da Slovenija ne more dosti pričakovati od zakonskega načrta o izenačenju davkov, če je ta načrt sklenjen v vladi, v kateri ni niti enega Slovenca. S

predložitvijo zakonskega načrta o izenačenju davkov je zopet poslalo aktualno vprašanje, kako dolgo se misli sedanja vlada vladati brez Slovencev. Obenem pa je s tem tudi sproženo vprašanje, kako dolgo misli še trpeti slovenska javnost, da se tako brezbržno vlada brez Slovencev, to je proti Slovincem.

— Tudi g. Simonović demantira. Demantirajo ministri so postali v Jugoslaviji moderni. Najprej minister govori, potem demantira. Dosedaj je bil to poseben privilegij St. Radića, sedaj mu sledi g. Simonović, ki pravi, da ni govoril o srbski fronti, temveč le o potrebi, da radikalna stranka krepko zagrabí za delo in da ujedini srbski narod na delu za konsolidacijo države. — Že iz harmonije bo potrebno, da dobe tudi Slovenci ministra, ki bo skrbel za demantije.

— O volitvah piše zopet »Jutarnji list«. Konstatira najprej potrebo občinskih volitev (na Hrvatskem, Bosni in Dalmaciji) in nato pravi, da so proti skupščinskim volitvam pravzaprav vsi faktorji. Drugi ustavni faktor je proti, ker so nepotrebne, ker je vladna večina tako močna, da bi mogla izvesti tudi revizijo ustave. Radikali so proti, ker vedo, da sami ne dobe volilnega mandata in da v nobenem slučaju ne obdrže sedanjega števila mandatov. Druge stranke pa enako ne žele volitev, ker se boje, da izgube mandate. Če pa bi prišlo do volitev, potem bi bilo najprej treba spremeniti volilni red. Brez količnika ne sme nobena stranka dobiti mandata. Če pa potem pride do volitev, potem je prognoza »Jutarnjega lista« sledeča: Radikalni v vsakem slučaju izgube, sam. demokratski izgube vse mandate brez količnika in vse one, ki so jih prejeli s presipavanjem kroglic. Tudi profesionalne stranke bodo nazadovale in SLS že nazaduje. Zemljoradniki bodo izgubili. Nemci bodo napredovali. Na Hrvatskem federalisti izginejo. Radić ne želi volitev, toda je na nje pripravljen in jih čaka s puško ob nogi. Kdor ima mirno vest, čaka volitve za drugo poletje, če pridejo preje — pa še bolj!

— Sestanek Ninčiča z Mussolinijem je dal italijanskemu listu »Il Tevere« povod za daljše razmotrivanje o malenkosti efekta Zveze narodov in o zopetnem pojavljanju duha agresivnosti med evropskimi narodi. Po in kljub Locarnu, piše list, se brusi v Evropi zopet orožje. Seveda dosedaj še samo diplomatično. Vsakdo zaupa prav malo obljubam drugega ter se briga sam zase. Sklepajo se zopet posebne zveze, da se ohrani ravnovesje. Wilsonova ideologija o splošnih sporazumih se nahaja v fazi rapidnega padanja. Z ozirom na sestanek Ninčiča z Mussolinijem pravi »Tevere«: Ne da bi hoteli ustvarjati pesimizem, temveč presojajo objektivno takla, smo mnenja, da bo vstop Nemčije v Zvezo narodov pospešil razkroj institucije.

— Izpopolnitev italijanske vojne mornarice. V torek se je vršila v palači Ghigi v Rimu konferenca o italijanski vojni mornarici. Po konferenci je obravnaval šest vlade z ministrstvom mornarice o programu zgradbe novih bojnih ladij. Ob tej priliki piše »Tribuna«: Program zgradbe novih bojnih ladij je eden od najvažnejših problemov. Te dni sta nas poučila francoski parlament in francoski tisk prav natančno o tem, v kakem položaju se nahaja naše brodogradje: groji mu progresivna inferiornost, ker gradimo premalo novih ladij; ravno nasprotno kot je trdil predsednik francoske komisije senatorjev. Sicer pa smo mnenja, da bodi naš problem pomorska avtonomija. Ta problem je treba rešiti na originalen in decidan način, to se pravi v fašističnem duhu. Ustvariti je treba popolnoma nove tipe velikih bojnih ladij, kakršnih nimajo nikjer drugje.

— Grška ojačuje svoje vojno zrakoplovstvo. Po sporočilu predsednika grškega aeronavtičnega kluba se je ponudilo mesto Solun grški vladi, da zgradi na svoj račun 25 vojnih aeroplanov. Mesto Kavala bo dalo državi 10 aeroplanov in tudi manjša mesta bodo podarila Grčiji po en aeroplan. Sploh se trudijo Grki na vsi moč, da čim bolj izpopolnijo svoje zračno brodogradje. S posebnim zakonom je bil ustanovljen iz raznih veleposreževalnih fondov, s katerim se bodo krili izdatki za aviatiko. Na ta način upajo Grki, da bodo zgradili veliko zračno brodogradje, ne da bi jim bilo treba obremeniti državni proračun. V Faleronu pri Atenah je zgrajena velika tovarna za aeroplane, ki se nahaja v rokah Angležev. Ta tovarna more izdelati vse dele, ki so potrebni za sestavo aeroplanov. Grki, upajo, da bodo v kratkem v jugovzhodni Evropi prvi glede zračnega brodogradja. — In mi? Italijani imajo desetkrat več aeroplanov ko mi, skoraj nas dohite Grki, po našem parlamentu pa se poslanci zmerjajo, kakor da ne bi bilo drugega dela. Aeronavtični klubi pa spe, ker jih je osvojila gospoda, da v njih paradira, mesto da bi se v njih družil narod, ki hoče in zna delati.

— Francosko posojilo Rusiji. Rimski dopisni urad poroča, da je izdelala neka skupina francoskih bank načrt za večje posojilo sovjetski vladi. Na čelu francoskih bank sta Banque de Paris in Banque de Pays Bas. Sovjetska vlada bo dala bankam v nadomestilo koncesije za eksploatacijo vrelcev pri Baku. Obenem se bo uredilo vprašanje predvojnih dolgov Rusije francoskim podjetnikom in sicer na čisto trgovski podlagi.

— Prof Jorga, vodja rumunske opozicije, je imel v Parizu predavanje o narodnih manjšinah. Poudarjal je skoro nemogočnost definirati pojem manjšine. Sicer pa zadostuje konstatacija, da obstoje. Ni jezik odločilen za nacionalno državo (švica) in tudi ne pleme. Glavno je zavest državljanov, da odgovarja država njihovim interesom. Manjšine niso škodljive državi, temveč nasprotno podnet k plemenitemu tekmovanju. Zato pa je od njih želeli, da so lojalno za državo. Na Rumunskem je 250.000 Saksov, v Banatu je 300.000 Švabov. Nekateri bi hoteli, da vsi ti izginejo, toda to je nemogoče. Nič hudega ni na tem, če imajo madžarski državljani kulturne stike z Budapešto, samo da so lo-

jalni državljani. Brez vsega pa je jasno, da mora država pravice, ki so si jih manjšine pridobile, tudi spoštovati. Vsakdo mora imeti pravico, da vzgoji svoje otroke, kakor smatra za dobro. Pred kratkim sklenjeni zakon o privatnih šolah (ki je zelo oster proti manjšinam) je neizvedljiv. — Zalibog so na Rumunskem, ko tudi drugod, politiki z liberalnimi nazori o manjšinskem vprašanju v silni manjšini.

KRATKE VESTI.

Ameriški finančniki so dovolili Nemčiji 300.000.000 mark kredita za razvoj nemško-ruskih trgovinskih odnosov.

Madžarska justica. Atentatorja na bivšega ministra Vaszonija sta bila izpuščena na svobodo, ker po vsej verjetnosti kazni ne bi mogla biti tako visoka, da bi obstajala nevarnost poba. Škandalna država prvega reda postaja Madžarska.

Tirelci so poslali z velike protestne skupščine v Innsbrucku brzojavko amerišnemu senatorju Borahu, katerega prosijo pomoči proti Mussoliniju.

Francoski patriotizem. Francoski industrialec Coty je ponudil francoski vladi, da daruje v dveh letnih obrokih po 10 milijonov frankov za amortizacijo francoskih dolgov. Gospod Rade Pašić se sigurno ne bi tako izpovabil.

Angleška delavska stranka je sklenila, da podvzame energičen boj proti angleško-italijanskemu dogovoru glede medvojnih dolgov Italije Angliji. Angleška delavska stranka zahteva, da se Italiji ne črta toliko dolgov.

Belgijski socialisti so pričeli organizirati oborožene delavske totnije za slučaj poizkusa fašistovskega puča.

Portugalski delavci so sklenili, da proglase generalni štrajk, če bi poizkusili nastopiti na Portugalskem fašisti.

Dijaški vestnik.

Sočustvujemo! Moj članek o klerikalni mladini dne 24. 1. m. je prinesel mnogo luči v razmere v katoliškem taboru. Namesto, da bi klerikalni mladini lepo molčali ter se zadovoljili s konstatacijo članka, pa so napisali v večeršnjem »Slovenec« neke vrste »odgovore«, iz katerega zveni bojazljivost pred zamero in opravičevanje napram starim. Nimajo dovolj moči, da bi javno priznali svoje nezdovoljstvo, s tem so dokazali, da so vredni svojih starejših voditeljev. Kaj se delate svobodoljubne, če pa ni niti trohice svobode v vas? — Na vse moje mnoge ugotovitve ne vedo odgovora, pač pa s slastjo obirajo kost, ker je bil v članku zamenjan Tomaž Kempčan s Tomažem Akvinskim. Očitek staroliberalizma pa je žaljiv, ravno liberalizem je mnogo grešil v svoji oportunisti do katoliške dogmatike. Končni credo »Slovenčevega« odgovora pa zelo spominja na zadnje dejanje kake drame z resno vsebino in komičnim koncem. —

Prosveta.

Koncert pianista Antona Trosta. Podrobni spored tega koncerta smo že javili, danes naj nam bo dovoljeno omeniti par besed o drugi točki sporeda Josip Suk iz »Života« a snem. To klavirsko delo slavnega češkega kompozita Josipa Suka, člana slovitga češkega godalnega kvarteta, je pravzaprav zbirka iz življenjskih utisov in fantazije sanj tega modernega češkega mojstra. Z raznimi nadpisi karakterizuje razna razpoloženja in se nekateri kosi posebno odlikujejo po humorju, sarkazmu ali s srdito gesto napram usodi, s katero se je imel Suk priliko nekolikokrat in to prav nemilo seznaniti. Izredno globoko občuteni sta n. pr. iz tega ciklusa delci »Pozabljenim grobovom na našem vaškem pokopališču« in pa k »Ozdravljenju mojega sina«. Na tem koncertu je Suk zastopal še z nekim mlajšim svojim delom, namreč s pomladansko idilo. V harmoničnem ustroju se zrcali skladateljeva pot njegovega umetniškega razvoja v moderni smeri. Odlični pianist Anton Trost zasluži kot popolen in priznan umetnik naše absolutno zanimanje in občinstvo vabimo, da poseti ta koncert, za katerega so vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni.

RECITACIJSKI VEČER DELAVSKE AKADEMIE.

V četrtek, 25. 1. m. ob 7. uri je priredila Delavska akademija recitacijski večer, ki je zelo lepo uspel.

Uvodno predavanje »Umetnost in proletarec« je govoril Srečo Kosovel. Misli, ki so v njegovem govoru najvažnejše so približno sledeče: Umetnost ni neodvisna od socialnega ustroja družbe, nego zavisi od nje. Vsak vlada dajoči razred si ustvari sebi primerno kulturo in umetnost. V dvajsetem stoletju, ko se omika širi tudi v najsirove kroge, postaja umetnost pri razrednem boju vevaležen faktor. Tudi delavstvo stremi, da si ustvari lastno umetnost, ki odločno odklanja načelo »l'art pour l'art«, nego hoče, da bo umetnost življenjska. Mnogo velikih duhov je danes pristajalo proletarske umetnosti in borcev za človečanstvo, kot n. pr. Henri Barbusse, Selma Lagerlöf, Ernst Toller in drugi. Tudi slovanski proletariati imajo že svojo literaturo, saj je Ivan Cankar v največji meri last delavstva.

Drugi del sporeda so tvorile recitacije. Pril Debevec je recital Cankarjevo pesni »Peter Klepec«. Posrečilo se mu je, da je občinstvo doumelo zgodbo tega trpina — simpatično podlago njegovega pesni: »Minca« dramatično podal Seliskarjevi pesni: »Sedmorjenjci«, »Otrok« in »Zemlja«. Debevec pa je recital iz Bezruča »Samo enkrat...« ter »Nestvor«. Vrhunec večera je tvorila vsakok recitacija »Nestvora«. Plastično podajanje te uporne pesmi je spravilo občinstvo naravnost v ekstazo.

Oba recitatorja se odlikujeta z lepim, jasnim izgovorom, plastičnim podajanjem, globokim znanjem jezika ter s podčrtavanjem primernih mest. — Navzočih je bilo kakih 200 oseb, večinoma delavcev, pa tudi mnogo kulturnih delavcev.

Dnevne vesti.

»BERZA RADA«

Nekdaj smo poznali pri nas razne posredovalnice za službe. Imeli smo, če se ne motim, nekaj privatnih in eno mestno posredovalnico. Mestna pa je menda že izginila in se umaknila državni »berzi rada«, kakor pravijo po novem. V državni posredovalnici pa ima človek precej sitnosti, kakor pripovedujejo, ker mora imeti s seboj več papirja kakor ga imajo v skladišču v papirnici v Vevčah. V privatnih posredovalnicah je treba zopet manj papirjev, zato pa nekaj več drugega papirja, ker je treba plačati neke pristojbine. Izmed vseh posredovalnic dela pa je po mojem najboljša tista, ki stoji pod širokim kostanjem pred nekdanjo Mahrovo hišo. Nekdaj so hodili popoldne ob pol dveh čepet pod tisti kostanj mladi solarski, ki so tam žgoletli kakor vrabci v proso, dokler jih ni povabil nekdanji gimnazijski zvon v šolske prostore. Danes pa se zbirajo tam brezposelniki vseh vrst, vsak dan več, in to brez papirjev in brez papirja. Kdor rabi žagarja, kosca, nakladalca, kopača — evo ti jih, vsi so tukaj zbrani brez kolekov in brez vpišnih, brez izkaza o vplačanih davkih ali potrdila o dosluženi vojaški obveznosti. Tam pod kostanjem pred Mahrovo hišo je naravnost visoka šola za našo upravo, kjer brez ogromnega števila uradnikov in vpišnih protokolov in brez taks poslovanje vse bolj gladko teče kakor v vseh pisarnah skupaj.

— 80 letnica Svatopluka Čecha. Češkoslovaška javnost se spominja te dni s pietetjo 80 letnice slavnega češkega pesnika Svatopluka Čecha. Literarna zgodovina karakterizira Svatopluka Čecha popolnoma upravičeno kot zadnjega pesnika češke romantike in narodnega prepovedovalca. Svatopluk Čech je bil velik idealist: Odložil je ponudeno mu mesto člana gosposke zbornice v Avstro-ogrnjski in izdal je svoje »Pesme roba«, sijajno delo, ki je želo uspeh, kakršnega ni bila deležna nobena druga češka knjiga. »Pesme roba« so bile svojačasno takorekoč češki narodni evangelij. Pijeteta, s katero se spominjajo Čehoslovaki neveljnih zaslug velikega literata in učitelja naroda, Svatopluka Čecha, je upravičena.

— Amerikanski izletniki obiščejo Jugoslavijo. Kot poročajo iz Beograda, prispejo meseca aprila in maja v Dubrovnik trije parniki z izletniki iz Amerike.

— Finančna delegacija objavlja uradno, da izide v eni prihodnjih številkih izkaz o eksekucijah, ki so se radi direktnih davkov leta 1925 izvršile v Sloveniji. Iz tega izkaza je razvidno, da je mobilarna eksekucija v 33.735 (37 odstotkov) primerih od 90.359, v katerih se je izdal eksekutivni opomin, dospela do rubeža, a samo v 92 primerih, torej niti v 1 odstotku od celokupnega števila rubežev, do prodaje. Davčni zaostanki, radi katerih je prišlo do rubeža so znašali okroglo 49.8 mil. Din, oni ki so se mogli iztirjati še le s prodajo, pa okroglo 0.3 mil. Din. V mobilarni eksekuciji se je vključila zastavna pravica v 292 primerih za okroglo 8.4 mil. Din; dražbe so se izvedle v 230 primerih, od teh je pa 229 takih, ki so se uvedle na predlog privatnih upnikov in je erar samo pristopil dražbenem postopanju, in le ena taka, ki se je izvršila direktno na predlog erarja. Ustrezni zaostanki so znašali okroglo 0.16 mil. Din.

— Zaposlovanje inozemcev. Vsi inozemci, ki so bili zaposleni v naši Kraljevini že pred 14. junijem 1922 in na katero se odredbe § 103 Zakona o zaščiti delavcev ne nanašajo, se opozarjajo, da se prošnje za izdajo predpisanih uradnih potrdil vlagajo pri pristojnih inspekcijah dela v Ljubljani in Mariboru. Rok za vložitev teh prošenj poteče dne 28. februarja 1926. Proti inozemcu, ki bi neupravičeno ne vložil prošnje, se bo uvedlo zakonito kazensko postopanje. (Natančnejše podatke vsebuje razglas v Uradnem listu štev. 3. t. 1.).

— Ruski begunci se opozarjajo, da je ministrstvo za notranje zadeve določilo razpisa D. Z. br. 14778 iz leta 1925 spremenilo in omililo v nastopnem smislu: Ruskim beguncem je dovoljeno potovanje iz kraja v kraj v naši državi le z dovoljenjem političnega oblastva (političnega ravnanja) v Ljubljani, sreskega poglavarja drugod. Politična oblastva jim smejo izdati taka dovoljenja po stvarno dokazani potrebi za dobo do 30 dni (doslej le 8 dni), onim pa, ki morajo čisto potovati po stvarno dokazani potrebi kot n. pr. trgovci, trgovski potniki, agenti in dr. pa za dobo 6 mesecev. Istotako se morejo izdati ti osebami, ki hočejo potovati drugim radi zaposlenja, dovoljenja za dobo 30 dni. Omenjena omejitev pa ne velja za dijake posameznih ruskih šol, za nastavlence teh šol, za nameštence državne komisije ruskih beguncem in njih agencij v notranjosti države ter vobče za uradnike in osebe vseh pod nadzorstvom omenjene državne komisije stanovalcev. Vse navedene osebe se lahko ječih ustanov. Vse navedene osebe se lahko svobodno gibljejo z legitimacijami njihovih pristojnih oblastev — ustanov. Za rusko univerzitetno dijaštvo velja dijaška izkaznica.

— Knjižnice na našo severno mejo! Naši kraji na severni neško-slovenski meji živo potrebujejo izdatnih knjižnic. Gospodarske razmere v teh krajih pa so tako žalostne, da si sami ne morejo nabaviti knjig. Zato prosimo vse rodoljubno občinstvo, ako ima v svoji shrambi beletristične knjige, da jih daruje za knjižnice na naši severni narodnostni meji. Podarjene knjige sprejema Jugoslovenska Matica v Ljubljani.

— Kdo je proti Trboveljski družbi? Delavske organizacije nameravajo prirediti v nedeljo velik protestni shod proti postopanju Trboveljske premogokopne družbe. Vabljeni so bile tudi klerikalne delavske organizacije, ki so pa, najbrže po direktivah višjih, sodelovanje odklonile. Ob tej priliki opozarjamo prizadete na naš včerajšnji uvodnik. Vsekakor je ta slučaj vreden, da se ga zabeleži.

— Rumunija dobi od Madjarske 1700 vagonov. Zastopnik Rumunije v reparacijski

komisiji, inž. Cristodorescu je odšel te dni v Pariz, da uredi poslednje formalnosti glede podpisa pogodbe, glasom katere dobi Rumunija iz razdeljenega avstro-ogrnjskega železniškega parka 1700 vagonov.

— »Slovenski Sport«. Dne 3. marca začne izhajati v Ljubljani nov sportni list »Slovenski Sport«. List bo izhajal kot tednik, sprva v manjšem obsegu, če pa se priglasi zadostno število naročnikov, bo prinašal tudi slike.

— Iz poštne službe. Poštni uradnik Franc Perko pri poštnem uradu Ljubljana I. je pomaknjen iz 3. skupine II. kategorije v 2., Ivan Konte je premeščen od poštnega urada Ljubljana 2 k poštnemu uradu Ljubljana 1. Poštni uradnik Jaroslav Novotny v Mariboru je podal ostavko na državno službo.

— Mesto za konjača. V kočevskem sodnem okraju ni nobenega koncesioniranega konjača, vsled tega se opozarjajo interesi, naj vložijo prošnje za podelitev konjaške koncesije pri sreskem poglavarju v Kočevju, kjer dobe tudi vse potrebne informacije.

— I. Pešadijska podoficijska šola v Beogradu sprejema z 10. majem t. l. gojence iz civilnih krogov in iz stalnega kadra. Podrobnosti so razvidne iz oglasov pri običnih itd.

— Gospodinja šola šolskih sester v Smihelu priredi letos tudi v poletni dobi petmesečni gospodinski tečaj in sicer v času od 7. aprila do 31. avgusta. Pogoji za sprejem z uspehom dovršena ljudska šola in starost od 16 do 24 let. Ostale pogoje se izve pri vodstvu šole v Smihelu pri Novem mestu.

— Trojčki in sicer dve deklici in enega dečka je porodila Julija Korone, žena bajtarja in kovača v Zloganski gori pri Škočjanu. Tri mesece jih je vse tri sama gojila in negovala. Vsi trije so zdravi in se dobro razvijajo. Ker je mati, ki živi v veliki revščini, pri tem preveč oslabela, je na prošnjo potujočega gospodinskega tečaja, kateri se baš nahaja v Škočjanu, sprejel eno deklico do 1 leta v oskrbo »Dečji in materinski dom kraljice Marije« v Zavodu za socialno-higiensko zaščito dece v Ljubljani.

— Pazite na otroke! Te dni so pripeljali v ljubljansko državno bolnico enoletno Jožico Ogrinc, hčerko posestnika iz Stoba pri Domžalah. Otrok je sedel na peči ter padel v neopaženem trenutku s peči na štedilnik. V trenutku se mu je vnela obleka in dobil je tako težke opekline, da je par ur po transportu v bolnico umrl.

— Velika železniška nesreča. Iz Madrida poročajo, da se je zaletel neki osebni vlak v nekem predoru v tovarni vlak, pri čemur je bilo poškodovanih okrog 70 oseb, med njimi 30 težko.

— V ledenici utonil. Na nenavaden način je poginil te dni na Dunaju Josef Bachmayer. V neki hiši v Währingu se nahajala dve nadstropji globoka klet, nekdanja ledenica. Ker se za klet že dalje časa ni nihče več brigal, se je nabralo v njej mestoma do 6 m vode. To klet je popravil sedaj Bachmayer. Ker ga ni bilo ves dan na izpregled, je nastal sum, da je padel v vodo in utonil. To se je izkazalo kot resnično.

— Razbojnika Stoja Marković, nekakinja vodje komunistov in kačaka dr. Vukašina Markovića, ki je pobegnila, kot smo poročali, nedavno iz ječe v Celinju, je pisala te dni sodišču v Celinju pismo, v katerem prosi, da naj se radi njenega bega ne sumiči drugih. Pravi, da ji ni pomagal nihče drugi kot Bog. Pismo je oddano v Podgorici ter podpisano tudi od njenega strica. Oba izjavljata, da se skrivata v piperskih gorah. Svoje prostosti se Stoja Marković ni dolgo veselila, čeprav ji je »pomagal sam Bog, ker je bila po nedolžnem obsojena.« Par dni potem, ko je prejel sodišče to pismo, sta jo aretirala v gorovju dva orožnika. V njeni družbi se je nahajala tudi njena sestra, ki je pobegnila ter streljala na orožnika, dokler ni izstrelila zadnje patrone. Kot dober strelec se ni izkazala, ker sta ostala orožnika nepoškodovana.

— Varnaj. Budimpeštanski listi objavljajo nove zanimive podrobnosti o predživelju pretepača Varnaja. Leta 1920 je umoril na bestialen način železniškega čuvaja Aleksandra Laszlo-a in njegovo ženo. Dal ju je najprej do krvi preteptati, nato pa so jim tiščali Varnajevi oprdeli toliko časa glave pod vodo, da sta se zadušila. Par dni pozneje je umoril Varnaj predstojnika kurilnice v Beleghazi Maksa Barbo. Kazni se je izognil z izgovorom, da je »blazen«. Tudi njegova najnovejša afera bo končala, kot se zdi brez posebnih posledic. Preiskovalni sodnik je namreč odredil, da se ga izpusti, češ, da gre samo za privatnopraven delikt, ne pa za nasilje zoper javnega funkcionarja, ker je bilo smatrati poslanca Vazsonija v trenutku, ko sta ga Varnaj in Molnar napadla, kot privatno osebo. Državni pravdnik se je sicer pritožil in obdolženca ostaneta do rešitve pritožbe še vsekakor v zaporu.

— Umor iz neupravičene ljubosumnosti. Kmetica Ivanica Sundov iz Firul pri Splitu je zapustila svojega moža, ker jo je opetovalo pretepel iz neupravičene ljubosumnosti. Po čudnem naključju je bil Josip vedno le takrat ljubosumen, kadar je bila Ivanica z njim neza. Te dni je prišel mož k njej ter jo pregovarjal, da bi se k njemu vrnila. To se mu je posrečilo. Ivanica je pustila svoje mesto kot služkinja pri neki uradniški rodbini ter se šla s svojim možem roko v roki izprehajati ob moriskih obali. Sledila je ljubezenska urica. Takoj nato pa je napadla Sundova zopet divja ljubosumnost. Pograbila je kamen ter razbil svoji ženi črepanje.

— Poizkušeni roparski napad v Budapešti. Te dni sta udrila v neko trafiko v Budimpešti pri belem dnevu dva neznana individua. Zahtevala sta cigarete, nenadoma pa sta navadila na trafikantinja, jo davila ter ji dala več udarcev z gumijevko po glavi, da se je onesvestila. Očividno sta bila prepovedana, ker nista ničesar odnesla.

— Mož s 36 imeni. Garnier Delormel, lopov, o katerem smo pred par dnevi poročali, da ga imajo na sumu, da je drugi Lan-

dru, je trd oreh za preiskovalnega sodnika. Doslej je ugotovljeno, da je nastopal pod 36 imeni. Od vseh oseb, pod katerih imenom je nastopal, ima deloma pristne, deloma potvorne dokumente. Možno tako dober spomin, da zna vse date teh dokumentov na pamet. Njegove identitete doslej še ni bilo mogoče ugotoviti. Pravi, da ne bo povedal nikdar, kdo je pravzaprav, ker je iz stare plemiške rodbine in noče kompromitirati svojih sorodnikov. Na vprašanje, kaj je napravil z 20.000 franki, ki jih je ukradel gospe, pri kateri je služil kot komornik, je odgovoril, da si je kupil Stradivarijeve gosli, češ, da je virtuoz. Razven tega si je kupil vsa dela Anatole-a France-a, Filicienna Champsaur-a in Zola-ja. To so namreč njegovi najljubši avtorji. Ostanek je porabil za nakup dveh slik. Na vprašanje, kake šole je obiskoval, je odgovoril, da ima tri vseučiliške diplome. Misteriozni lopov je nastopal izredno sigurno, samozvestno in pretkana. Samo, ko ga je vprašal preiskovalni sodnik, kam je izginila ta ali ona izmed šestih žensk, s katerimi je imel stike, je prebledel in prišel v zadrego ter odgovarjal s splošnimi frazami. Preiskava je spravila na dan momente, ki opravičujejo sum, da Delormel ni samo množestveni morilec žensk, temveč da se je pečal tudi s trgovino z dekleti. Razven tega se domneva, da je tajinstveni zločinec identičen s človekom, ki je zagrešil pred 2 letoma v Versaillesu več npravnih zločinov na polodraslih deklicah.

— Visokosolec falzifikator novčanice. V Hieres-u (Francija) je bil te dni aretiran avstrijski visokosolec Adolf Sammely, ki je potvarjal rentne marke ter izvršil v hotelih v Hieres-u in Toulonu še več drugih goljufij.

— Dozdeven nadvojvoda v frankfurtskem azilu za brezposelne. V azilu za brezposelne v Frankfurtu je živel dalje časa mož, ki je trdil, da je »avstrijski nadvojvoda«. Pripovedoval je stvari, ki jih more vedeti samo človek, ki so mu znane razmere na nekdanjem avstrijskem dvoru. Okrog njegove osebe se je spletel cel roman. Ljudje so bili prepričani, da govori resnico. Zato ga je nastavlil neki hotelir kot portirja, v nadi, da bo nadvojvoda-porir za hotel velika privlačna sila. Ker se je pri tem vračunal, ga je kmalu zopet odslovil in mož je romal nazaj v azil. Sedaj se je jela zanimati zanj policija, ki je ugotovila, da je zagrešil »nadvojvoda«, predno je prišel v azil, več slepanj, zato se je moral preseliti v preiskovalni zapor, kjer bo predvsem čakal, da se ugotovi njegova identiteta.

— Lastnik plemiškega posestva — milijonski goljuf. Iz Vratislave poročajo: Lastnik plemiškega posestva v Neuwalddau-n-Bergner je razkrinkan kot milijonski goljuf, Zoper Bergnerja in njegovo ženo je izdanih nič manj kot 160 zapornih povelj. Ženo so aretirali, dočim se je posrečilo možu pobegeti.

— Ponorečen poizkus velikopotezne tatvine. Neki tržaški nočni čuvaj je čul te dni na »Cours Garibaldi« tik pred trgovino juvelirja Fr. Bude pod trotoarjem zamolkle udarec. Spomnil se je, da teče pod cesto potok, zato je logično sklepal, da utegnejo biti v kanalu na »delu« svedroveci. Aviziral je bližnjega stražnika, ki je šel po juvelirja. Ker so hoteli zasadi ti vlomilce »in flagrante«, niso dvignili takoj ručaja. Nato pa so udarci prenehali. Juvelir, policijski stražnik in nočni čuvaj so odprli in planili v trgovino. Tla so bila sicer že prebita, treba bi bilo odpriti samo še nekoliko razširiti in svedroveci bi bili lahko zlezli v lokal, toda izginili so brez sledu. Očividno jih je obvestil kak na straži stoječ kompic, da jih čaka mesto izredno bogatega plena aretacija.

— Usodepoln krok. Pred sodnim dvorom v Osijeku se je vršila te dni obravnava zoper trgovskega potnika Ljudevita Pinageta, ki je potrošil v eni noči v nekem nočnem lokalu 30.000 Din, ki jih je inkasiral za svojega šefa. Poleg drugega je plačal 22 buteljke šampanjca. Obsojen je bil na 8 mesecev težke ječe.

— Pobuna v cerkvi. Iz Mehike poročajo: V tukajšnji katoliški cerkvi je prišlo te dni do pobune, pri kateri so bile štiri osebe ranjene, med njimi policijski šef — ta kot se zdi težko. Orožniki so hoteli vernike — skoro same ženske — razgnati. Verniki, misleč, da hočejo orožniki cerkev zatvoriti, so se vrgli nanje. Najprej so stopili v akcijo ognjegasci. Ker mrzli curki vode niso pomagali, so oddali orožniki par strelcev. Nastala je panika in ljudje so zbežali na vse strani. Pozneje se je zbrala množica žensk, ki je priredila demonstracijo zoper notranjega ministra. Topot je zadostoval, da so prišli ognjegasci in ženske so se razkropile.

— Manija za ustanavljanje društev. V Beogradu rasto od konca vojne društva iz tal kot gobe po dežju. Cilji so včasih prav originalni. Tako je bilo te dni ustanovljeno »Druženje ljubiteljev golobov«. Društvo namerava zgraditi v centru mesta na Terazijah velik golobjak, v katerem bo redilo nad 1000 golobov.

— Prodaja ruskih kronske dragocenosti. Kot poročajo iz Moskve, je kupil neki konsorcijski francoskih juvelirjev za 3 milijone dolarjev del ruskih kronske dragocenosti.

— Izginul izvoški voz. Beograjski fija- kar Dragoljub Cukić je vozil te dni nekega neznanca ves dan od gostilne do gostilne. Končno je dejal neznanec izvoški pred neko gostilno, naj skoči, predno bodo zaprli, hitro v gostilno še po buteljko vina in svečo, da bosta lahko nadaljevala v vozu. Ko se je izvošek vrnil, je opazil na svojo veliko prepast, da je voz medtem izginil. Stvar je bila tembolj kritična, ker voz ni njegova last, temveč last njegovega gospodarja. Mož je začel torej klicati na ves glas na pomoč policijo in pričel se je lov za izginulo »ekvipažo«. Našli so jo šele jutraj ob 7. čisto na periferiji mesta. V vozu je spal neznan pi-janček spanje pravičnega. Bil je odveden na policijo, toda takoj zopet izpuščen, ker se je izkazalo, da je zaspal, nakar so kljuseta sama pobegnila.

— Redek poštenjak. V Velikem Bečkereku se je pripetil te dni za naše čase pač redek slučaj. K žitnemu trgovcu Ecksteinu je prišel neki kmet iz Uzdrina. Povedal mu je, da je pristopil k sekci nazancev, vsled česar mora povrniti vsako škodo, ki jo je kdaj komu povzročil. Ker je osleparil trgovca pred 20 leti za 100 kg koruze, mu je izročil sedaj 100 Din. Pri tem je omenil, da se pelje sedaj še v Temesvar k žitnemu trgovcu Gansu, da poravnava škodo, ki mu jo je povzročil s tem, da ga je svojačasno osleparil za 16 kg koruze.

Ljubljana

— Umetniška razstava. Včeraj je bila otvorjena v Jakopičevem paviljonu razstava slik akademičnega slikarja Slavka Tomerli- na iz Zagreba. Razstava je odprta vsak dan od 9. do zvečer.

— »Ljubljanski Sokol« opozarja svoje člane na komerz, katerega priredi v počaščenje svojih 60, 50 in 40-letnikov v soboto dne 27. t. m. točno ob 8. zvečer v veliki dvorani »Narodnega doma« z prijaznim sodelovanjem orkestra bratskega društva Sokola I., ter društvenega pevskega zbora. Vstop prost. Na to našo prireditel vlnudno vabimo tudi ostala ljubljanska in okoliška Sokolska društva. — Odbor.

»BITANGA«

Na včerajšnji seji narodne skupščine so poslušali na galeriji zopet nov kurz o vljudnosti. Med drugim so slišali tudi najnovejši parlamentarni pozdrav »bitanga«. Kaj je to, bitanga? V navadnem pogovoru pomeni bitanga v Beogradu to, kar je v Ljubljani cigan ali baraba ali kaj podobnega. Pravega pomena besede pa jezikoslovci še niso dognali. Verjetno pa je, da je ta beseda nemškega izvora. Preko Balkana je potovala že od nekdanj mnogo rokodelcev, pa tudi postopalec iz severnih nemških krajev na vzhod ali jug. Ti so večinoma morali prosjati od hiše do hiše, da so se preživeli. Tak berač je rekel pri vstopu v hišo »Bitte«, pri odhodu, zlasti če je kaj dobil, pa »Danke«. Iz teh dveh besed »bite-danke«, ki si jih je priprosti svet najbolj zapomnil, so ljudje napravili izraz »bitanga«, kar bi torej pomenilo delomrznega berača in postopača. Kaj natančnejšega o tej parlamentarni besedi pa naj povedo jezikoslovci, če kaj vedo, ali pa morebiti gospodje narodni poslanci.

»BEOGRADSKA GLAVNJACA«

Pod tem naslovom priobčuje v »Jutarnjem listu« novinar Kosta Novaković, ki je bil kot znano, osumljen komunistične propagande, nedavno nekaj časa v beograjskem policijskem zaporu, ostro kritiko škandaloznih razmer, ki vladajo v tem zaporu.

Preiskovalne metode v beograjski »Bastilji« so podobne metodam, ki se jih je posluževala srednjeveška inkvizicija. Preiskovalni organi se poslužujejo pri zasliševanjih kot glavnega sredstva nečloveških batin. Novaković navaja imena večih političnih osumljencev, ki so bili opetovano pretepeni. Tudi on sam je bil deležen zverinskih batin. Nekega Slovenca je vrgel pisar na tla ter ga tako lasil, da so mu ostale roke polne las. Zaroben nekega osumljenca sta lasala dva agenta, medtem ko je bila zaslišana kot prič. Nekega osumljenca so dvakrat tako pretepli, da so ga morali pridržati enkrat 10, drugič 15 dni v zaporu, da je izgubil krvne podplutbe, preden je prišel pred sodišče.

Beograjska policija gazi osebno svobodo in državljanske pravice z nogami. Zoper aretacije in kazni se ljudem ne dovoli nobena pritožba, tudi če je v zakonu pripuščen.

Hrana obstoji iz črnega kruha in vode. V večini zapornih lokalov so tla od betona. V zloglasni »Glavnjaci«, ki meri 45 do 50 m² je bilo stlačenih po 120 do 140 ljudi. Dasi je bila zunaj temperatura pod ničlo, je bila v »Glavnjaci« vsled prenapolnjenosti taka vročina, da sta se dva arestanta onesvestila. V preiskovalnem zaporu, kjer leže ljudje po mesece ali celo leta, in ki meri 6.20×2.10 m, se nahaja navadno po 35 do 40 ljudi.

Kosta Novaković konča svoj opis rekoč, da se čudi, kako je mogoče, da te stvari, ki sramote našo državo pred vsem svetom, še niso prišle pred parlament ter da si ni prišla teh jazbin že davno ogledat kaka parlamentarna ali druga komisija. — Komentar je nepotreben!

Dopisi.

Laško. Stavbena družba d. d. v Ljubljani zaposluje v tovarni umetnega škrlila v Laškem inž. Bohuslava Mareka kot ravnatelja. Ta gospod ni naš državljan, še man pa Slovenec. Kaj je bilo s tem gospodom v Rajhenburgu in zakaj ni več v službi trboveljske družbe, je naši javnosti znano; ni pa menda znano inspekciji dela v Ljubljani, sicer bi mu najbrže ne dovolila, da ostane tu, in to tem manje, ker se ga prav lahko nadomesti z domačinom, Slovincem.

Laško. V pondeljek zvečer se je vršil občni zbor krajevne organizacije NRS, ki je bil dobro obiskan. Izvolil se je novi odbor, ki se je sestavil tako-le: Predsednik Blaž Zupanc, brivec in pesnik; njegov namestnik Rudolf Celinšek, delavec; tajnik Bogdij Uratarič, krojač; blagajnik Franc Fasswald, trgovec; odborniki Josip Vale, zidar in Franc Antloga, urar. Organizacija šteje 36 članov in odbor se lahko ponaša že z znanimi uspehi.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,
dne 25. februarja 1926.

Blago: Bukovi železniški pragovi: 2.51 do 2.60 m, 13½×23×14 cm, 20 vag. (prvo število pomeni denar, drugo blago) 30—30; 2.45 m, 12½×22×12½ cm, 60 vag nakl.

post., 10 vag., 25—25; hrastovi obroblj. plohi, 43 in 53 mm, od 2.80 m, feo vag. Postojna tranz. 1250 —; hrastovi neobroblj. plohi, 43 in 53 mm, 2.80 m dolgi, feo vag. Postojna tranz. 1250, —; deske, smreka, jelka, 20 mm, 4 m, III., od 16 cm n., feo vag. Postojna tranz. 460, —; gabrovi hlodi (bel gaber), od 2.50 m napr., od 28 cm prem. napr., zdravi, ravni, feo vag. nakl. post. 430, —; premog: kal. ca. 7000 antracit, Orle, feo vagon Skofljica: kosovec, za tono —, 500; kockovec —, 450, orehovec —, 400; zdrob —, 350; kal. ca. 4800, feo vagon Ormož: kosovec nad 60 mm, za tono —, 260; kockovec 35-60 mm, za tono —, 240; orehovec 30-35, za tono —, 210; zdrob 10-20 mm, za tono —, 190; kal. ca. 3500, feo vag. Novo mesto: kosovec, za tono —, 170; kockovec 100 mm, za tono —, 150; orehovec 50 mm, za tono —, 140; zdrob, za tono —, 130; rovinj za tono —, 120. Pšenica bačka, 76-77, 2 odst., feo vag. nakl. post. —, 290; koruza času prim. suha, gar, do meje, feo Postojna tranz. —, 158; koruza, času prim. suha, feo Ljubljana za III. —, 155; koruza umetno suš., feo vag. nakl. post. —, 140; koruza času prim. suha, za IV., V., VI., feo Postojna tranz. —, 175; koruza inzulanka, feo vag. Čakovec —, 162; koruza bosanska, par. Ljubljana —, 165; oves slav., zdrav, suh, rešetan, par. Vinkovci —, 185; oves bački, feo vag. nakl. post. —, 185; oves bački, par. Ljubljana —, 217.50; ječmen 63 kg, par. Ljubljana —, 195; ajda prekm., feo Ljubljana —, 270; proso prekm., feo Ljubljana —, 225; rž medjim., feo vag. Ljubljana —, 209; rž 72-73 kg, vlastel., feo vag. Ljubljana —, 225; otrobi drobni, feo vag. slav. post. —, 115. Prima Portland cement »Zagorke«, v sodčkih po 190—200 kg, brutto s sodom —, 61.50; v juta-vrečah po 35 do 50 kg, za 100 kg brutto brez vreč —, 53; v papirnatih vrečah po 50 kg, za 100 kg brutto z vrečami —, 55.50, feo vagon post. Zidani mosti.

Vrednote: Invest. pos. iz l. 1921 76—79; loter. drž. renta za voj. škodo 280—281; zast. listi Kranj. dež. banke 20—22; kom. za dolžnice Kranj. dež. banke 20—22; Celjska pos. 200—202, zaklj. 202; Ljub. kred. banka 200—220; Merkantilna 100—104; Prva hrv.

šted. 980—985; Slavenska banka 50, —; Kred. zavod 175—185; Strojne tovarne —, 125; Trboveljska 392—400; Združene pap. 110, —; Stavbna družba 90—100; Sešir 115—120.

Zagreb, dne 25. febr. Devize: Newyork kabel 56.76—57.06, ček 56.558—56.958, London izplačilo 276.18—277.38, Pariz 207—209, Curih 1093.3—1097.39, ček 0—1904.75, Italija izplačilo 227.7—228.9, Dunaj 793.1—803.1, Berlin 1351.75—1355.75.

Curih, dne 25. febr. Beograd 9.125, Newyork 519.875, London 25.26375, Pariz 19, Praga 15.3825, Milan 20.875, Berlin 123.725, Bukarešta 2.175, Sofija 3.7625, Dunaj 73.1875, Budimpešta 0.007280.

× Kvarne posledice povišanja zdraviliških taks na Bledu. Naš krasni Bled je žalibog v svetu razupit in to ne toliko radi draginje, ki de facto ni obstojala, posebno zadnja sezija ne — cene so v popolnem soglasju z drugimi boljšimi letovišči — kakor pa radi obmejnih in redarstvenih težkoč in nič manje radi nacionalističnih izživljanj tujcev, ki so bila še predlansko na dnevnem redu. Zunanja konkurenca pograbi vse te neprilike, da odvaja tok tujcev na lastna polja. Med tem, ko se pojavlja dnevno vedno večje pomanjkanje denarja, ter se efektivna vrednost dinarja dviga in se vse pripravlja na štedenje in čim skromnejše življenje, se pri nas povišuje zdraviliška taksa od 80 do 496 dinarjev mesečno za osebo. Efekt tega ne more biti nič drugega kakor nova gonja vseh naših nasprotnikov proti obisku Bleda, ker resnično nima nobeno drugo letovišče take takse. Razumljivo je, da bo ostalo na ta način vseh 150 sezijskih stanovanj praznih in njih posestniki brez vsakega zaslužka. Kmetje iz okolice prodajo ravno v teh stanovanjih vse svoje domače pridelke (mleko, maslo, jajca, jagode, zelenjavo, sadje, drva itd.) in bodo težko občutili izgubo teh velikih dohodkov. Delavstvo ne bo imelo dela z ureditvijo vrtov in stanovanj in ker sploh posestniki ne bodo imeli dohodkov, ne bodo mogli zaposliti delavcev, kar bo imelo nepregledne posledice. Ravno tako bodo trpeli kočijaži, čolnarji, trgovci, obrtniki in vse druge panoge. Hoteli, ki imajo goste več ali manj za krajši čas, prehodne goste, posledic ne bodo tako direktno občutili, pač pa penzije s

stalnimi gosti. Kaj bo pa rekla k temu država, ki ne bo dobila visokih hišnoračunskih in drugih davkov? Kaj občina, če izostanejo povrh takse tudi davčne doklade? — Čudimo se le, da je tudi »Zveza za tujski promet«, katere dolžnost je slednjega pospeševati, ne pa ovirati, pristala na to gospodarsko nesmiselnost, kako je mogla upoštevati le druge momente, ki zakrivajo le pravi namen zvišanja taks in ta je: škodljiv in brezuspešen poskus, kriti občinske dolgovce in to na nepostaven način. — Zato nam je pa tudi popolnoma nerazumljivo, kako je mogla naša finančna delegacija zvišati takse. S tem je dosegla samo to, da bo občutno oškodovana tudi država, ki bo dobila vsled zvišanja taks manje davkov kot doslej. Se ni padla zadnja beseda. Zato apeliramo na vse merodajne faktorje, posebno na vlado, ki ima odločitev v roki, da izpregovori svoj »veto«! Če bi se pa tudi najneverjetnejše zgodilo, da bo Bled obdan z bodikasto žico visokih taks proti tujskemu prometu, bodo nosili polno odgovornost za posledice vsi merodajni faktorji. — Vsi prizadeti.

To in ono.

Uvedba premoženjske skupnosti med zakonec v vsej Čehoslovaški.

Čehoslovaško ministrstvo za izenačenje zakonov je izdelalo načrt za uvedbo premoženjske pravne razmer med zakonci glede skupno pridobljenega premoženja. Doslej je veljal na Slovaškem princip premoženjske skupnosti, na Češkem, Moravskem in v Šleziji pa princip ločitve po avstroogorskem občem državljanškem zakoniku. Načrt predvideva razširjenje principa premoženjske skupnosti z nekaterimi modifikacijami na vso državo.

Kot skupno premoženje velja po načrtu razlika, za kolikor presega premoženje zakonca v trenutku, ko preneha zakonska skupnost, premoženje, ki ga je imel ob času sklenitve zakona.

Posebni predpisi v načrtu določajo, kaj je smatrati za osebno premoženje, oziroma za osebne dolgovce.

Pravico do skupno pridobljenega premoženja izgubi zakonec, ki je zakrivil napram dru-

gemu zločin umora, poizkušene umora ali pa udeležbe pri umoru.

Dokler traja zakonska skupnost, sme vsak od zakoncev s skupnim premoženjem razpolagati, seveda pa je terjatev vsakega od njiju med tem časom po predpisih zavarovana.

Ministrstvo namerava urediti na primeren način tudi delitev skupnega premoženja, ki naj bi se izvršila v denarju ali pa, pod gotovimi kavtelami, in natura. V gotovih, vpoštevanih vrednih slučajih bo dovoljen tudi odlog izplačila. Načrt statuiral dalje tudi, da tvori dola del skupno pridobljenega premoženja. Pogodbenim potom se bodo premoženjske razmere seveda tudi v bodoče lahko drugače uredile.

SALON ZA OLEPSAVANJE V BLAZNICI.

V blaznicah države Illinois (Amerika) se je preizkušala v zadnjem času nova metoda zdravljenja, ki je vzbudila v krogih tamkajšnjih psihiatrov veliko zanimanje.

Ravnatelj umobolnice v mestu Kankakee dr. Stockes je prišel upoštevajoč dejstvo, da spravi olepsava njihove zunanosti duševno zdrave ženske v dobro razpoloženje, skledal, da bi se dali doseči s tem tudi pri duševno bolnih ženskah ugodni rezultati. Zato je dal urediti na ženskem oddelku svojega zavoda »salon za olepsavanje«, v katerih so bile ženske deležne vseh procedur olepsavanja, kot so masaža, manikira, »bubikopie«, olepsanje tena itd.

Rezultati so bili tako ugodni, da je sklenil dr. Stockes iti še dalje. Naročil je šivilje, ki so napravile pacientinjam lepe toalete.

Res se mu je posrečilo doseči v mnogih lažjih slučajih, da je pacientinje ozdravil.

Njegova metoda je bila uvedena tudi v nekaterih drugih blaznicah.

Uspehi so bili dobri, kot pravijo ameriška poročila.

Evropejski zdravniki pa so napram tej ameriški metodi skeptični. Pravijo, da je ta iznajdba velik bluf. Prava umobolnost se s takimi sredstvi ne da ozdraviti. Umobolne človek se ne zanima za nič. On ima svoj lasten svet, iz katerega ga ne izgrta nobena stvar. Če se je metoda posrečila, se je posrečila samo v lažjih slučajih.

Jack London:

Morski vrag.

Seznanil sem se še z enim izmed moštva. Ime mu je Louis; Irec je iz Nove Škotske, okroglega, vedrega obraza, prav prijazen človek, ki jako rad govori, same če najde človeka, ki ga hoče poslušati. Neki popoldan, ko je kuhar spal spodaj v ladiji in sem jaz lupil tisti večni krompir, je stopil Louis v kuhinjo, da malo poklepeta. Na ladijo je prišel — tako se je izgovarjal, ker je bil pijan, ko je podpisal pogodbo. Ponovno me je zagotavljal, da mu niti v sanjah ne bi prišlo na misel podpisati pogodbe, če bi bil trezen. Kakor je posneti iz njegovih besedi, se že dvanaest let redno vozi vsako leto na lov na morske pse in slove v obeh bredovjih kot eden izmed peščice najboljših krmarjev za čoln.

»Ej, dragi meni,« tole je dejal in pomenljivo zmajal z glavo proti meni, »tole je najgrši skuner, kar si si jih mogel izbrati; in takrat nisi bil pijan kot sem bil jaz. Lov na morske pse je raj za mornarje — ampak na drugih ladijah kot je ta. Prvi mornar je šel prvi rakom žvižgat, ampak zapomni si moje besede, da bomo imeli še več mrtvih, predno bo ta vožnja pri kraju. Veš, med nama povedano, tale Wolf Larsen je pravi pravcati vrag in Duh bo še cela peklenska ladija kot je vedno bila, odkar jo ima on. Mar ne vem? Mar se ga ne spominjam kakšen je bil, ko je bil pred dvema letoma v Hakodate? Sprl se je z mornarji in jih je ustrelil štiri ali pet. Saj sem bil takrat na skunerju Ema L., komaj tristo korakov proč. In taisto leto je z enim sa-

mim udarcem s pestjo ubil nekega mornarja. Da, dragi, do mrtvega ga je. Razbil mu je glavo kot jajčno lupino. Nekoč so prišli na krov Duha kot gostje guverner otoka Kura, načelnik policije in drugi, več, japonska gospoda z ženami — taka zala majhna bitja kot jih vidiš naslikane na pahljačah. Ko pa je odhajal na pot, ali niso ti soprogi ostali sami v svojih čolnih kakor po naključju? Ženske pa je šele čez teden dni izkrcal na drugi strani otoka, odkoder so morale reve hoditi peš domov čez gore in doline in to v tistih majhnih slamatih sandalah, ki se niso niti miljo daleč skupaj držale. Mar ne vem vsega tega? Ta Wolf Larsen je prava zver, lista velika zver, ki jo omenja Razodenje. Njegov konec ne bo dober. Ampak zapomni si, da nisem rekel prav ničesar. Niti besedice nisem zinil, kajti stari Louis bo živel do konca te vožnje in tudi če ribe požro zadnjega od nas.«

»Wolf Larsen!« je zarohnel trenutek pozneje. »Zapomni si besedo, ki jo rečem! Vrag — morski vrag, to je on. Sicer nima zlobnega srca kot nekateri. Sploh nima srca. Vrag, pravi morski vrag, to je, kar je. Se-li čudiš, da ima tako primerno ime?«

»Ampak kako je to,« sem vprašal, »da vseeno dobi mornarje, ki stopijo pri njem v službo, če je tako dobro znano, kakšen človek je?«

»Kako pa je to, da na tej božji zemlji lahko dobiš ljudi za vse, kar le hočeš?« je vprašal Louis s keltiškim ognjem. »Mar misliš, da bi me našel tukaj na tej ladiji, da ne bi bil pijan kot kanon, ko sem podpisal svoje ime? Dalje imaš na krovu ljudi, ki ne morejo

dobiti dela pri boljših ljudeh, kakor n. pr. lovci, pa oni revčki tam spredaj, ki še prav nič ne vedo, kaj in kako je tukaj. Ampak bodo že še doznali, bodo že še marsikaj doživeli, da bodo obžalovali tisti dan, ko so zagledali luč dneva. Razjokal bi se nad temi reveži, samo če bi pozabil na starega Louisa pa nadloge, ki ga še čakajo. Ampak zapomni si, da nisem zinil niti besedice — niti besedice!«

»Tisti lovci so hudobni ljudje,« je pričel iznova; jeziček mu namreč nikdar ni dal miru. »Samo počakaj, da se enkrat spro in stepejo. Stari jim bo že pokazal. Vsadil jim bo strah božji v zlobna črna srca. Le poglej tistega mojega lovca, Hornerja. Tako miren, tako dober in nežen je videti, kakor kako dekle, da bi človek mislil, da se mu niti surovo maslo ne stopi v ustih. Ampak ali ni ta človek lani ubil krmarja svojega čolna? Dejali so, da je bila to zgolj žalostna prigoda, toda v Jokohami sem se sešel z njegovim veslačem, ki mi je povedal vse, kako je bilo. In potem imamo tistega Dimača. To ti je živ hudič — mar ga niso Rusi imeli tri leta zaprtega v solnenu rudniku v Sibiriji, ker je kradel divjačino na Bakrovem otoku, ki je rusko lovišče? Ukovali so ga v verige na rokah in nogah skupaj z njegovim tovarišem. Nekoč sta se sporekla in skavsala in na koncu je ta Dimač poslal tovariša v jamskem čebru na vrh rudnika, kos za kosom, pa samo en kos hkratu; danes nogo, jutri roko, drugi dan glavo in tako dalje.«

»To je vendar nemogoče!« sem vzkliknil, prevzet od groze.

Srajce, promenadne bele in barvaste, ovratnike

vseh vrst in fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne potreščine, svilene trakove, čipke in vezeno. Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U - LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

„GROM“

POSREDOVNIŠKI IN SPEDIČJSKI BUREAU LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 4.

Telefon Intern. 454.

PODRUŽNICE:

Maribor, Jesenice, Rakek.

Obzira vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Posredniki družbe spalnih voz S. O. B. na ekspresne pošiljke.

„Opeka“

prvovrstne zidake priporoča opekarna

„EMONA“ D. D.

v Ljubljani — Tovarna na Viču (Brdo) — Pisarna v Pražakovi ulici 3, prtljžje.

Gospodični:

ki je celi dan odsotna išče male preprosto sobico. — Ponudbe na upravo lista pod: »Sobac«.

Stanovanje

obstoječe iz kuhinje in sobe išče mirna stranka. Plača postranska stvar. — Ponudbe na upravo lista pod: »Stanovanje«.

Proda ali zamenja

za hišo ob prometni cesti v okolici Maribora, se enonadstropna hiša poleg cinkarne v Gaberju (z gostilniško koncesijo). Ponudbe sprejema Jakob Šribar, Gaberje-Celje.

Odda se

takoj klet suha za skladišče. Naslov pove uprava lista.

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju.

MALI OGLASI

Čisto oglasov do 24 besed Din 3.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

PREMOG - ČEBIN

Walfava ulica 1/II. - Telefon 56.

Stekleno

urešeno opeko imajo stalno v skladišču Združene opekarnice d. d. Ljubljani.

Kot praktikant

želim vstopiti v kakemu ljubljanskemu podjetju. Imam pisarniško prakso ter sem popolnoma zmožen knjigovodstva, korespondence, strojepisja, stenografije, vešč sem perpektivno slovenskega in hrvatskega jezika. — Ponudbe prosim na upravo lista pod: »Marljive«.

Naročajte in širite **NARODNI DNEVNIK!**